

הדר פרק ששי עירובין

סו.

עין משפט נר מצוה

לד א מיי פ"ב מהל'
עירובין ה"ב סג
עין דקנן א טושי"ע
א"ח סמן שפג וק"י שפג
סעי' ה' בהגה':
ב (מ"י) שם טו"ע א"ח
ס"י שפג סעי' ה':
ג (מ"י) שם טושי"ע שם
לה ד מ"י שם הלכה י'
סג שם טו"ע ש"י
א"ח סמן שפג סעי' ט':

רבינו חננאל

יפה עשיתם ששכרתם
איני והא"ר יוחנן שובר
כמעורב דמי, מאי לאו
מערב מבעוד יום אף
שובר מבעוד יום?
ודחינן לאר שובר כמערב,
מה מערב אפי' בפחות
משה פרוטה אף שובר
אפילו בפחות משה
פרוטה, מה מערב אפילו
שכירו ולקטנו אף שובר
כך. ומה הערב [ה'] שגיוב
את עירובין אחד מולין?
על ידי כולו, אף שובר
[ה'] ששרויין בחצר אחת,
אזי ומכאן יש להוכיח
היה בה ר' אליעזר. בהא
ד' יוחנן שעשה השוכר
מבטל שובר, ואמר
מה מבטל רשות אפי'
בשבת, כדתנן בית הייל
אומרים אפי' משתחשך
אף שובר גוי משתחשך,
אי הכי קשיא דשמואל,
דאמר כל מקום שאוסרין
ומערבין מבטלין, כגון
שתי חצירות זו לפנים
מזו אוסרין בני הפנימיות
על החיצונה ויש לעירב
זו עם זו ומותרין. לפיכך
כיון שהעירוב מותרין
אם שכח אחד מהן
ולא עירב יכול לבטל
רשותו מזו לזו. אבל
במקום (שאין מערבין)
[שמערבין] ואין אוסרין,
כגון שתי חצירות ופתח
ביניהן, כדתנן בבית אחד
שבין שתי חצירות, נפין
הכותל עד ר' אמת
מותר מפני שהוא כפתח,
ואין סותרין אותו מערבין
שנים, כל חצר בפני
עצמה, ואינה אוסרת זו
על זו, ואם רצו ופתחוהו
מערבין אחד, כגון אילו
אין מבטלין מזו לזו. וכן
חצר שאוסרין הדרין בה
ואין מערבין בה, פי' אין
בה היתר בעירוב כגון
דדאיד בה גוי, ואמר
שמואל כל מקום שאוסרין
ואין מערבין, כענין
שאמרנו אין מבטלין.
חצר שאוסרין (בה) ואין
מערבין בה הוכיח דמי,
לאו דדאיד בה גוי, ואי
היה גוי מאתמול היה
למיגר מניה מבעוד יום.

דחזו כולה לאיערובי מאתמול לפיכך אין צטול העירוב שלהן כלל
וגם אין שייך לומר כלל שנת הואיל והותרה הותרה ולא יצטול עירוב
שלהן כשיצא הנכרי בשבת וזה אין נראה לפרש כלל דכאן לא עירבו
ולפיכך לא סגי בשכירות לחוד בלא צטול דהא על כרחך היו יכולין
לערב כאן כדפרישית לעיל להלכה

כ"י יהודה דנכרי כי ליתיה לא חסר
וכיון שהיה מועיל (א) בלאו עירוב מנא
ליה שלא עירבו ועשו שכירות וצטול
דקשיא ליה לקמן דשמואל רביה דאמר
אוסרין ואין מערבין אין מבטלין וצטוף
שמעתא דקאמר למ"ד שוכרין לא
מיצעי לך תרמי עצדינן שכירות וצטול
לנלא חכא הוא דעירבו ולא עשו אלא
שכירות לחוד על כן נראה כפירוש
הקונטרס דלפילו עירבו צטול העירוב
לגמרי מיכן כיון שצא הנכרי ואם
תאמר ולמה להו חכא תרמי שכירות
וצטול וצטול לחודה סגי כיון
דצטול רשותיהו
(ו) *ה"ג כי לא
אמר' שבת הואיל
הותרה הותרה
אלא במקום שיכול
לעמוד ולהתקיים כל
השבת כגון עירב
לחזי ומכאן יש להוכיח
ד"ך הפתח (א) ונתקם
או יעלה קורטו או
תאמר שובר על ידי כולו,
היה בה ר' אליעזר. בהא
ד' יוחנן שעשה השוכר
מבטל שובר, ואמר
מה מבטל רשות אפי'
בשבת, כדתנן בית הייל
אומרים אפי' משתחשך
אף שובר גוי משתחשך,
אי הכי קשיא דשמואל,
דאמר כל מקום שאוסרין
ומערבין מבטלין, כגון
שתי חצירות זו לפנים
מזו אוסרין בני הפנימיות
על החיצונה ויש לעירב
זו עם זו ומותרין. לפיכך
כיון שהעירוב מותרין
אם שכח אחד מהן
ולא עירב יכול לבטל
רשותו מזו לזו. אבל
במקום (שאין מערבין)
[שמערבין] ואין אוסרין,
כגון שתי חצירות ופתח
ביניהן, כדתנן בבית אחד
שבין שתי חצירות, נפין
הכותל עד ר' אמת
מותר מפני שהוא כפתח,
ואין סותרין אותו מערבין
שנים, כל חצר בפני
עצמה, ואינה אוסרת זו
על זו, ואם רצו ופתחוהו
מערבין אחד, כגון אילו
אין מבטלין מזו לזו. וכן
חצר שאוסרין הדרין בה
ואין מערבין בה, פי' אין
בה היתר בעירוב כגון
דדאיד בה גוי, ואמר
שמואל כל מקום שאוסרין
ואין מערבין, כענין
שאמרנו אין מבטלין.
חצר שאוסרין (בה) ואין
מערבין בה הוכיח דמי,
לאו דדאיד בה גוי, ואי
היה גוי מאתמול היה
למיגר מניה מבעוד יום.

לא מה מערב אפי' נפוחה כו'. דלקולא אקשיניהו רבי יוחנן ולא
לחומרא דכל בעירובין להקל: ומה מערב אפי' שכירו ולקטנו. דנכרי
אם ישראל הוא כדאמר לעיל (דף סד.) נותן עירובו ודיו: אף שוכר
אפי' שכירו ולקטנו. דנכרי אם נכרי הוא משכיר רשות אדוניו לדיורי
החצר: אחד מערב ע"י כולו. כגון

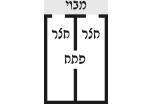
צ' חלירות ופתח ציניהן וצאו לערב
זו עם זו אחד מולין עירובה של זו
למך של זו והוי שליח לצירייהו כדמני'
צ'האי פירקא (דף עג.) תמשה שגבו את
עירובין כשהן מולין אותן למקום אחר
אחד מולין ע"י כולו: תמשה. ישראל
ששרויין עם הנכרי צנחר אחת אחד
מהן שוכר מן הנכרי צנצל כולו: ספי
צה ר"א. צה מילתא דאמנן לעיל [סה]:
ששכרו מן הנכרי ואח"כ ציטלו. תהי
לשון מריח כמו צת תיהא דמס' ע"ז
(דף סו.) כלומר מעיין ומחשב לדעת
טעמו של דבר: כל מקום שאוסרין.
זה על זה בלא עירוב ואם היו רואין
לערב יכולין לערב: מבטלין. אם
שכחו ולא עירבו מבטלין רשותן לאחד
מהן והוי כוליה חצר ידידה ותהא
מותרת לטלטל צנולה ובלבד שלא
יולאו מן הצמים לחצר אלא מצדו של
אותו יחיד בלבד: כל מקום לאסויי
שתי חלירות זו לפנים מזו. דהיכא דלא
עירבה פנימיות לעצמה אסרה אחיזונה
אפי' לרצון דפליגי עליה דר"ע מודו
דרגל האוסרת (ב) במקומה אוסרת שלא

(א) כ"פ: (א) האסורה: (ג) [דף
סג: (א) (לעיל דף סג: (ד)
(ד) [ש"ך לעיל] (ה) ז"ל ואין
מערבין אין מבטלין כ"י,
(ו) [עמוד ב'] (ז) [דף סט: (ח)
(ח) [דף סג: (ט) [דף סד: (י)

הגהות הב"ח
(א) גמרא צ' חלירות זו
לפנים מזו כו':

(ב) שם שתי חלירות ופתח
א' ציניהן כו':

(ג) תוס' ד"ה חלילה כו'
וכיון שהיה מועיל כאן
עירוב מנא ל': (ד) ב"ד
הנה"ה כי לא אמרין ל"ל
ותיבת ה"ג נמתק:
(ה) ב"ד כיון עירב ד"ך
הפתח. ר"ב ע"ל דף ע"ב:
(ו) ד"ה יפה וכו' ולקמן
בסוף שמעתא. ר"ב דס"ו
ע"א: (ז) ד"ה מערב וכו'
וי"ל דהסם מיידי שגיטה
שומפס:

במקומה כגון בחלירות משום דריסת הרגל שיש לה עליה ואם רתה
לערב עמה מערבין ואם שכחו ולא עירבו מבטלין בני פנימיות
רשותן לבני חליונה אותו דריסת הרגל שיש לה עליה: שתי חלירות.
פתוחות למזבז או לרשות הרבים ופתח ציניהן מערבין אם רואין
ואם לא עירבו זו עם זו וזו מותרת לעצמה וזו מותרת לעצמה:
אין מבטלין. אם הוצרכו לטלטל מזו לזו אין מבטלין רשות של זו לזו דלא
תקון רצון צטול רשות אלא היכא דאסרי עלייהו: לאו לאסויי נכרי.
שדר עם שני ישראלים צנחר שאוסרין אותן שני ישראלים זה על זה ואין
יכולין לערב צנצל הנכרי וקאמרין דאין מבטלין: ואי אסא. נכרי
מאתמול אמאי קרי להו אוסרין ואין מערבין הא מנא לעירובי ולמיגר:
אלא

נכרי ור' יוחנן דצסמוך נמי לטעמיה דאמר (א) נהגו העם כר"א בן יעקב אבל אורויי לא מורינן אבל אנן צצירא לן ודאי כרבי אליעזר
בן יעקב דהא אצי ורצא קיימי כותמיה צצודא דהמן צר רסתק:

(א) איקלעו אההוא פונדק כו'. פירש צקונטרס היו עם הרבה צמים של ישראלים שהיו אוסרים זה על זה ויש פירושים שמוגה
בסם פונדק יש צו חדרים הרבה פתוחין לחצר והאכסנאים נכנסין צהן ואוסרין זה על זה וגם זה אמת דמי האזי גוונא נמי אסרי
כמו חצורה שצמחה צטרקלין: יפה עשיתם ששכרתם. רבינו חננאל פסק כר' יוחנן אע"ג דשמואל פליג עליה צסמוך דקסבר דכל מקום
שאוסרין (א) אין מערבין ואין מבטלין דבכל דוכתא קיימא לן כר' יוחנן לגבי שמואל וכדצרי המיקל בעירוב ואומר ר"י דלקמן צפירקין (דף ע):
דייק צרייתא כשמואל דתניא כל שנאסר למתק שבת נאסר לכל השבת כולה כגון שני צמים צנני יצדי רשות הרבים והקיפוס נכרים מחילה
צצבת זה הכלל לאתויי מת נכרי צצבת דאין מבטלין ולקמן (ב) צסוף שמעתא אמרינן דמת נכרי צצבת אלצבא דמ"ד שוכרין לא מיצעי לך
השמא תרמי עצדינן חדא מיצעיא ש"מ לא מיתוקמא הויא צרייתא כר' יוחנן דאמר שוכרין ודוחק לומר דלאתויי מת נכרי צצבת איירי
דלא ציטול דלא משתרו כשמת הנכרי אע"פ שעירבו מע"ש אבל ציטול מהני שהרי הקיפוס נכרים מחילה איירי אפי' ע"י ציטול דלאמרין
צסוף שמעתא דאין מבטלין ודומיא דהכי קאמר לאתויי מת נכרי צצבת דאין מבטלין ואפי' את"ל שר' יוחנן היה מעמיד זה הכלל
דצרייתא לאתויי מילתא אחריתי מ"מ מדנקט סתמא דהש"ס הכי שמע מינה דהכי הלכתא: יפה עשיתם ששכרתם. לא דמי למתק
וממכר ליאסר צצבת דלא הוי אלא כמתנה צעלמא שאין עושין אלא להמיר טלטול: מערב אפי' שכירו ולקטנו. פירוש כדאמר
שמואל לעיל אפי' שכירו ולקטנו של נכרי נותן עירובו ודיו ואם תאמר דהכא אלצבא דר' יוחנן קיימא וצירושלמי משמע דלית ליה לרבי
יוחנן האזי צצבא דקאמר ר' יוחנן התם ישראל ונכרי שהיו דרים צצית אחד צריך ישראל לצטול ונכרי להשכיר ויש לומר (א) דתם שגיטה
שומפס צצית ישראל ונכרי דלא הוי כשכירו ולקטנו דהכא ועוד יש לחלק לאר' ייחד הנכרי להשכיר שהוא שכירו ולקטנו חדר אחד
שלא יוכל הנכרי להשתמש בו דהוי השתא הנכרי מסולק מישראל ואין יכול לסלק מישראל צצבה"ג לא אמרינן נותן עירובו ודיו וכדי האזי
גוונא איכא לאוקמי הויא דירושלמי: ב"ב מקום שאוסרין ומערבין מבטלין. האזי כללא לאו דוקא צכל מקום דהרי חורבה שאמר שמואל
צסמוך אין ציטול רשות צחורבה ואפי' צנחר מסיק רצא לקמן (א) אלצבא דשמואל דאפי' צ' חלירות זו לפנים מזו פעמים מבטלין ופעמים אין
מבטלין ומה שפירש כאן כגון שתי חלירות זו לפנים מזו היינו לאצי ורצא לאתו ענין שפירש לקמן והוה מצי למימר כגון אצשי חצר שצמ
אחד מהם ולא עירב אבל הא מתניתין היא לקמן (א) ולא אצטרין ליה לאשמעינן האזי:

ואי דאתא מאתמול אוגר מאתמול. דאם אין הנכרי רואה להשכיר מה יכול ציטול להועיל אע"ג דשמואל אית ליה לעיל (א) הלכה כר"א
דשרי יחיד צמקום נכרי הא אמרינן לעיל (א) דאין ציטול עושהו יחיד צמקום נכרי משום דא"כ צטלת תורת עירוב מאתו מזבז
ואפילו מתרצה היום להשכיר או שמת ועל זה קאמרין דאין מבטלין משום דמאתמול לא היו יכולים לערב לפי שלא נתרצה להם מאתמול
להשכיר אכתי מערבין קרינא ציה דכיון דאם היה אתמול מתרצה היו יכולין לערב וכשכיר היום ממנו או שמת יכולין לטלטל שפיר:
אלא